

“Сант Марал” сан

Конрад-Аденауэр-Сан

УЛС ТӨРИЙН БАРОМЕТР №16(50), 2017 ОН 3 САР

“Сант Марал” сангаас Монголын нийгэм, улс төр, эдийн засгийн байдлын талаар олон нийтийн санал бодлын шинэ судалгааг танд толилуулж байна. Судалгаанд Улаанбаатар хот болон Завхан, Хэнтий, Архангай, Төв, Өвөрхангай, Дорноговь аймгуудийн 1200 иргэдийг хамрууллаа. Судалгаа нь цаг хугацааны хувьд 2017 оны 3-р сарын 10-с 3 сар 30-ны хоорондох үеийг хамарч байгаа юм. Судалгааны дүнг нийслэл хот, хөдөө харьцуулсан байдлаар харуулав.

Энэхүү судалгааг ХБНГУ-ын Конрад-Аденауэр-Сангаас санхүүжилсэн

Захирал

/Лувсандэндэвийн Сумати/

Эдийн засаг

Е1. Та Монголын өнөөгийн эдийн засгийн байдлыг ерөнхийд нь ямар гэж үзэж байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Их сайн	.0	0	0
• Сайн	3.2	2.0	2.7
• Сайн ч биш, муу ч биш	39.2	29.1	34.6
• Муу	44.9	53.1	48.7
• Маш муу	10.5	14.5	12.3
• (Хариулаагүй)	0	0	0
• (Мэдэхгүй)	2.2	1.3	1.8

Е2. Таны үзэж байгаагаар Монголын эдийн засаг ерөнхийдөө:

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Сайжирч байна	10.8	7.8	9.4
• Зогсонги байдалд байна	45.5	48.9	47.1
• Буурч байна	32.8	38.0	35.2
• (Хариулаагүй)	.5	.0	.3
• (Мэдэхгүй)	10.5	5.3	8.1

Е3. Таны бодлоор 5 жилийн дараах Монголын эдийн засгийн байдал

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Асар их сайжирсан байна	2.9	3.1	3.0
• Бага зэрэг сайжирсан байна	47.1	48.9	47.9
• Энэ түвшиндээ байна	16.9	14.4	15.8
• Бага зэрэг дордсон байна	6.8	9.5	8.0
• Нэлээд дордсон байна	1.2	4.0	2.5
• (Хариулаагүй)	.5	.4	.4
• (Мэдэхгүй)	24.6	19.8	22.4

Е4. Уул уурхайн ачаар төрийн төсөв нилээд нэмэгдсэн. Энэ төсвийн зарцуулалтын талаар та ямар бодолтой байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
ЗГ нийгмийн бодлогыг эрчимжүүлж ядуучуудад шууд тусгах ёстой	8.9	10.9	9.8
Боловсрол, эрүүл мэнд г.м. салбаруудад хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэнээр удаан хугацааны нийгмийн хөгжлийн төслүүд байх ёстой	34.8	30.5	32.8
Мөнгө тарааж, иргэн болгон хүртэх ёстой	6.8	5.5	6.2
Эдийн засгийн хөгжлийг дэмжсэн хөрөнгө оруулалт байх ёстой	45.7	49.8	47.6
• (Хариулаагүй)	.3	.7	.5
• (Мэдэхгүй)	3.5	2.5	3.1

Е5. Таны бодлоор стратегийн ордуудын хувьд Монголын болон гадаадын хөрөнгө оруулагчдын эзэмшлийн харьцаа ямар байх ёстой вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• 100% Монголын	28.2	22.7	25.7
• 51% дээш Монголын	58.2	58.2	58.2
• Тэнцүү	7.7	13.1	10.2
• 51% дээш гадаадын	.3	.7	.5
• 100% гадаадын	0	.7	.3
• (Мэдэхгүй)	5.1	4.2	4.7
• (Хариулаагүй)	.6	.4	.5

Е6. Монголын талын эзэмшил ямар байх ёстой вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• <u>Зөвхөн төрийн</u>	37.4	35.5	36.5
• <u>Холимог –төрийн болон хувийн</u>	52.0	54.7	53.3
• <u>Зөвхөн хувийн\бизнес\</u>	2.2	4.2	3.1
• (Мэдэхгүй)	7.4	5.6	6.6
• (Хариулаагүй)	1.1	0	.6

Төрийн удирдлага

G1. Та доорхи үзэл бодолтой танилцана уу:

- Ер нь Төр Засаг иргэдийн төлөө зөв зүйтэй юм хийж байна гэдэгт итгэж болно- Үүнтэй Таны бодол хэр зэрэг нийцэж байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Бүрэн нийцэж байна	8.0	3.6	6.0
• Бага зэрэг нийцэж байна	46.2	33.6	40.4
• Бараг нийцэхгүй байна	26.8	32.9	29.6
• Огт нийцэхгүй байна	13.5	26.0	19.3
• (Хариулаагүй)	.2	.0	.1
• (Мэдэхгүй)	5.4	3.8	4.7

G2. Засгийн Газрын үйл ажиллагаа сэтгэлд нийцэх эсэх

	Нийт
• Нийцдэг	7.5
• Бага зэрэг нийцдэг	38.8
• Бараг нийцдэггүй	29.9
• Огт нийцдэггүй	19.0
• (Хариулаагүй)	.3
• (Мэдэхгүй)	4.6

G3. Сөрөг хүчний үйл ажиллагаа сэтгэлд нийцэх эсэх

	Нийт
• Нийцдэг	5.2
• Бага зэрэг нийцдэг	27.2
• Бараг нийцдэггүй	26.8
• Огт нийцдэггүй	24.4
• (Хариулаагүй)	2.0
• (Мэдэхгүй)	14.5

G4. Нийгэм-Улс төр-Эдийн Засгийн тулгамдсан асуудлууд

1.	Ажилгүйдэл	43.3
2.	Амьжиргаа	15.7
3.	Эдийн засаг	8.2
4.	Үнийн өсөлт	5.8
5.	Боловсрол	4.8
6.	Хууль хэрэгжилт	4.8
7.	Нийгмийн шудрага ёс	3.7
8.	Авлига	3.6
9.	Төрийн удирдлага	3.4
10.	Уул уурхайн салбар	1.8
11.	Экологи	1.3
12.	Хөдөө ага	.8

G5. Төрийн удирдлагаас энэ асуудлыг шийдэж чадахгүй тохиолдол гарч байсан уу ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Байнга	55.4	58.9	57.0
• Олон удаа	29.1	26.0	27.7
• Заримдаа	10.6	7.6	9.3
• Ховор	.9	2.2	1.5
• Хэзээ ч үгүй	.6	.7	.7
• (Хариулаагүй)	.8	.4	.6
• (Мэдэхгүй)	2.6	4.2	3.3

G6. Дээрх асуудлыг аль нам хамгийн сайн шийдэж чадах бол?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Монгол Ардын Нам	27.7	20.2	24.3
• Ардчилсан Нам	9.2	12.2	10.6
• МАХН	2.3	3.5	2.8
• Иргэний Зориг- Ногоон нам	0.7	1.4	1.0
• МҮАН	30.5	39.5	34.6
• Хөдөлмөрийн Үндэсний нам	2.8	1.1	2.0
• Өөр /тодруулж өгнө үү/:	26.9	22.2	24.8
• Аль нь ч чадахгүй	31.9	39.4	35.1
• (Хариулаагүй)	1.9	1.2	1.6
• (Мэдэхгүй)	26.2	24.2	25.3

G7. Хоёр том намын тулгамдсан асуудал шийдэх чадвар

	МАН	АН
• Ажилгүйдэл	41.0%	51.2%
• Амьжиргаа	17.0%	19.7%
• Үнийн өсөлт	5.2%	7.1%
• Боловсрол	3.1%	4.7%
• Хууль хэрэгжилт	6.3%	2.4%
• Авлига	3.5%	1.6%
• Эдийн засаг	8.7%	7.9%
• Төрийн удирдлага	4.9%	1.6%
• Экологи	1.4%	.8%
• Нийгмийн шудрага ёс	2.1%	2.4%
• Хөдөө а/а	1.0%	-
• Уул уурхай	3.1%	.8%

G8. Асуудлыг шийдэхэд Төрийн буюу иргэний байгууллагуудаас аль нь тэргүүлж явах ёстой вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Засгийн газар	48.6	50.0	49.3
• УИХ	16.2	16.4	16.3
• Ерөнхийлөгч	10.0	8.0	9.1
• Хуулийн байгууллагууд	3.4	3.3	3.3
• Улс төрийн намууд	3.4	3.6	3.5
• Иргэний нийгэм	10.8	9.1	10.0
• Аль нь ч биш	1.7	2.9	2.3
• (Хариулаагүй)	.3	.0	.2
• (Мэдэхгүй)	5.7	6.7	6.2

G9. ЗГ-ын хамгийн том амжилт

1. Хөдөө Аж Ахуй	6.6
2. Боловсрол	5.8
3. Эдийн засаг	4.7
4. Уул уурхай	4.1
5. Ажилгүйдэл багасгах	2.7
6. Өрийн асуудал	2.4
7. Төрийн удирдлага	2.1
8. Хууль хэрэгжилт	2.0
9. Авилгалын асуудал	1.8
10. Нийгэм хангамж	1.7

G10. ЗГ-ын хамгийн том алдаа

1. Ажилгүйдэл	14.7
2. Амьжиргаа	12.3
3. Авилгалын асуудал	9.0
4. Төрийн удирдлага	9.0
5. Үнийн өсөлт	8.8
6. Эдийн засаг	7.4
7. Хууль хэрэгжилт	5.5
8. Шудрага ёс	4.0
9. Уул уурхай	3.9
10. Өрийн асуудал	1.8

G11. Өнгөрсөн хугацаанд олон хүмүүсийн хувьд ажилгүйдэл тулгамдсан асуудал болж байсан. Зарим хүмүүс энэ бол түр зуурын үзэгдэл болон эдийн засгийн хөгжил энэ асуудлыг өөрөө шийднэ гэж үздэг. Зарим нь ажилгүйдлийг багасгахын тулд төрийн оролцоо болон тодорхой арга хэмжээнүүд зайлшгүй байх ёстой гэж үздэг. Таны бодлоор:

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Эдийн засгийн хөгжил хангалттай их ажлын байр бий болно	22.0	24.9	23.3
• Зөвхөн эдийн засгийн хөгжлөөр энэ асуудал шийдэгдэхгүй, ЗГ заавал арга хэмжээ авах ёстой	73.1	70.5	71.9
• (Хариулаагүй)	.2	.2	.2
• (Мэдэхгүй)	4.8	4.4	4.6

G12 Баян, ядуу хүмүүсийн орлогын ялгааг багасгах талаар Засгийн Газар арга хэмжээ авах ёстой гэж зарим хүн үзэж байхад, нөгөө хэсэг нь Засгийн Газар иймэрхүү ажиллагаанд огт оролцох ёсгүй гэсэн бодолтой байдаг.Таны бодлоор ЗГ:

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• ялгааг заавал арилгах ёстой	35.8	37.3	36.5
• ялгааг ямар нэг хэмжээгээр багасгах ёстой	50.9	42.9	47.3
• энэ асуудлаас хөндий байх ёстой	6.0	7.8	6.8
• Тохиолдлоор: (ЗГ оролцож болно, оролцохгүй ч байж болно)	4.5	8.7	6.4
• (Хариулаагүй)	.2	.4	.3
• (Мэдэхгүй)	2.6	2.9	2.8

G13. ЗГ-ын үйл ажиллагаа болон нийгмийн бодлогыг байгуулагдсанаас нь хойш дүгнэхэд

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
Баячуудыг илүү дэмжсэн /Жиш. : Санхүү болон газар өмчлөлийн бодлогоор/	23.5	23.6	23.6
Дундаж давхаргыг /анги/ дэмжсэн	4.5	4.4	4.4
Ядуучуудыг илүү дэмжсэн /төсвөөс “хүүхдийн мөнгө” болон ядуучуудын халамжийн төслүүдийг санхүүжүүлэх/	9.1	7.1	8.2
Хувийн улс төр, бизнесийн сонирхол дээр төвлөрч, нийгэмд онц ач холбогдол өгөөгүй	42.0	42.7	42.3
Дээрхийн аль нь ч биш: Миний бодлоор шударга бодлого явуулж нийгмийг бүхэлд нь хамруулсан	9.4	6.2	7.9
• (Хариулаагүй)	.2	.5	.3
• (Мэдэхгүй)	11.4	15.5	13.3

Улс Төрийн Тогтолцоо

S1. Ардчиллын Үнэт Зүйлс \илүү чухалчилсан эрэмбэлэлээр дээрээс доош

	Дундаж	Тархалт
1. Хуулийн өмнө тэгш эрхтэй	1.41	.599
2. Хүйсийн хувьд тэнцүү эрхтэй байх	1.64	.669
3. Чөлөөт зах зээлд нийгмийн шудрага ёсыг төр засгаас дэмжих	1.68	.658
4. Нийгмийн ялгаа аль болохоор бага байх	1.69	.642
5. Орлогын зөрөө аль болохоор бага байх	1.71	.691
6. Чөлөөт, Ардчилсан зах зээлтэй байх	1.75	.643
7. Өөрийн өмчийн зарцуулалтын талаар чөлөөтэй шийдэх	1.75	.621
8. Хүн болгоны боловсрол эзэмших бололцоо адилхан	1.76	.662
9. Хүн болгонд хүссэн мэргэжлээрээ ажиллах эрх бий	1.77	.637
10. Хүн болгон саналаа чөлөөтэй илэрхийлж чадна	1.79	.623
11. Хүн болгон чөлөөт цагаараа хүссэн юмаа хийж болно	1.94	.685
12. Хүн болгон өөрийн сонгосон шүтлэгтэй байж болно	2.01	.729
13. Манай хэвлэл мэдээлэл, судалгаа улс төрийн хяналтгүй	2.06	.811
14. Төр засгаас аль болохоор их нийгэм хангамжийн үйлчилгээ явуулах	2.06	.797
15. Би дуртай газраа аялж болно	2.09	.732
16. Нам болгон засгийн газарт оролцох адилхан магдлалтай	2.21	.826

S2. Зарим тохиолдолд...

	Зөв	Буруу
1. Төр засаг хүн болгонд ажил эрхлэх эрхийн баталгаа гаргах ёстой	79.2	13.9
2. Баян болон эрх мэдэлтэй хүмүүс нийт иргэдийг бүтээсэн баялгаас бусад хүмүүст ижил хэмжээгээр хүртэхэд саад учруулдаг	76.7	15.2
3. Төр засгаас зөвхөн амьжиргааны доод төвшний баталгааг гаргах ёстой, хэрвээ хэн нэг нь илүү юм шаардвал, тэрийгээ өөрөө зохицуулах ёстой	71.9	19.3
4. Улс орны удирдлагад хэн ч байсан жирийн иргэдийн амьдрах орчин хэвээрээ үлдэнэ	70.5	22.5
5. Манай хоёр том нам -МАН болон Ардчилсан Нам - хувийн сонирхолын хувьд ямар ч ялгаагүй	58.7	29.8
6. Орчин үеийн нийгэм хүмүүсийг татаж чадах хүчтэй туйлын зорилгогүй болсон	61.6	24.6
7. Эдийн засгийн гол салбарууд төрийн мэдэлд байх ёстой	72.8	22.0
8. Ер нь сонгуульд л байнга оролцож байвал нийгмийн оролцооны хувьд энэ нь хангалттай	48.2	41.4
9. Ардчилсан нийгэмд юм болгон хэн нэгний хүссэнээр биелэгддэггүй ч гэсэн, үүнээс сайн төрийн тогтолцоо байхгүй	40.6	37.3
10. Ардчилсан нийгэм болгонд зарим зөрөлдөөн зөвхөн хүчирхийлэл хэрэглэн шийдэгдэг	41.2	38.8
11. Би дарангуйлалын эсрэг байсан ч, “төмөр нүүртэй” засгийг дэмжинэ	32.7	52.8
12. Зарим тохиолдолд дарангуйлал ардчиллаас дээр байдаг	30.6	54.8
13. Зөвхөн социалист нийгэм тулгамдсан асуудлуудыг шийдэж чадна	29.8	49.4
14. Эмэгтэйчүүд гэр бүлийн ажлаа хийгээд, улс орны асуудлыг эрчүүд хариуцах ёстой	16.9	78.3

S3. Улс төрийн системийн загвар болгонд манай улс орныг удирдах боломжийн хувьд өгсөн дүгнэлт

а. Парламент болон сонгуулиас үл хамаарах хүчтэй удирдагчтай байх

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш сайн	28.6	26.2	27.5
• Нилээд сайн	39.7	41.6	40.6
• Нилээд муу	8.5	11.3	9.8
• Маш муу	6.5	5.5	6.0
• (Хариулаагүй)	1.1	.7	.9
• (Мэдэхгүй)	15.7	14.7	15.3

б. Төрийн бодлогоо Засгийн Газраас хамааралгүй боловсруулдаг мэргэжлийн буюу шинжээчдийн баг /элитийн удирдлага/

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш сайн	17.8	19.1	18.4
• Нилээд сайн	39.7	34.7	37.4
• Нилээд муу	10.6	16.7	13.4
• Маш муу	9.5	10.2	9.8
• (Хариулаагүй)	2.5	.5	1.6
• (Мэдэхгүй)	19.8	18.7	19.3

с. Хүчний байгууллагууд \ТТГ, арми, цагдаа/улс удирдах

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш сайн	4.2	4.5	4.3
• Нилээд сайн	14.0	15.8	14.8
• Нилээд муу	20.3	25.3	22.6
• Маш муу	36.8	30.0	33.7
• (Хариулаагүй)	2.8	1.5	2.2
• (Мэдэхгүй)	22.0	22.9	22.4

д. Ард түмнээс сонгогдсон хүмүүсээс бүрдсэн ардчилсан удирдлагын системтэй

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш сайн	22.8	17.8	20.5
• Нилээд сайн	48.0	51.6	49.7
• Нилээд муу	9.1	12.7	10.8
• Маш муу	4.5	5.1	4.8
• (Хариулаагүй)	1.5	.9	1.3
• (Мэдэхгүй)	14.2	11.8	13.1

Тогтолцооны үнэлгээ

S4. Манай өнөөгийн Ардчилал болон улс төрийн тогтолцоо Таны сэтгэлд хэр нийцдэг вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Нийцдэг	16.8	9.8	13.6
• Бага зэрэг нийцдэг	42.0	36.4	39.4
• Бараг нийцдэггүй	21.8	28.5	24.9
• Нийцдэггүй	15.2	22.5	18.6
• (Хариулаагүй)	.0	.2	.1
• (Мэдэхгүй)	4.2	2.5	3.4

S5. Зарим хүмүүс Монгол хэт ардчилалтай болоод, энэ байдлыг засахын тулд дарангуйлал хэрэгтэй гэж үзэж байна. Зарим нь Монголд жинхэнэ ардчиллын үнэт зүйлс хөгжөөгүй, дарангуйллын нэг төрөл байна гэж үздэг. Таны бодлоор дараах ангиллын хувьд Монгол хаана нь багтаж байна?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Хөгжингүй ардчилалтай байна	4.9	7.6	6.2
• Ардчиллыг хөгжүүлэх түвшинд байна	27.4	22.0	24.9
• Хоёр замын уулзвар дээр байна	37.7	35.5	36.7
• Дарангуйлал уруу шилжиж байна	20.0	23.6	21.7
• Хэт их дарангуйлалтай байна	3.4	4.9	4.1
• (Хариулаагүй)	.3	1.1	.7
• (Мэдэхгүй)	6.3	5.3	5.8

S6. Манай улс төрийн намууд олон түмний санал бодлыг илэрхийлж байна уу, эсвэл илэрхийлж чадахгүй байна уу?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Илэрхийлдэг	13.2	9.1	11.3
• Илэрхийлдэггүй	78.9	84.2	81.3
• (Хариулаагүй)	1.1	.5	.8
• (Мэдэхгүй)	6.8	6.2	6.5

S7. Таны бодлоор манай өнөөгийн сонгогчид улс төрийн бодлогод хэр зэрэг нөлөө үзүүлж чадах вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш хүчтэй	15.1	8.7	12.2
• Нилээд	22.8	18.9	21.0
• Бага зэрэг	38.3	40.0	39.1
• Огт байхгүй	14.8	25.3	19.6
• (Хариулаагүй)	.6	1.5	1.0
• (Мэдэхгүй)	8.5	5.6	7.2

S8 Ерөнхийдөө нийгэмд шудрага тал нь илүү байна уу, шудрага бус тал нь давамгайлж байна уу?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Шудрага нь илүү байна	3.8	2.7	3.3
• Шудрага бус нь илүү байна	76.8	83.6	79.9
• Тохиолдлоор:(Заримдаа шудрага нь, заримдаа шудрага бус нь)	16.3	11.6	14.2
• (Хариулаагүй)	.3	.0	.2
• (Мэдэхгүй)	2.8	2.0	2.4

S9. Монгол Улсын нийгмийн дэг журам ямар үндсэн дээр тогтох ёстой вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Хүн болгон тэгш эрхтэй хуулийн тогтолцоо	63.8	57.5	60.9
• Нийгмийн ашгийг хамгаалсан ёс зүйн харилцаа	33.1	36.7	34.8
• (Хариулаагүй)	.8	.0	.4
• (Мэдэхгүй)	2.3	5.8	3.9

S10. Таны бодлоор Монголд ямар засаглал илүү тохирох вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
▪ Одоогийн байгаа нөлөө бүхий ерөнхийлөгчтэй парламентын хосолсон засаглал	24.6	26.0	25.3
▪ Улс төрийн намууд нь нөлөө бүхий Их Хурлын /парламентын/ засаглал	13.8	16.0	14.8
▪ Улс төрийн намуудын нөлөөллийг хязгаарласан Ерөнхийлөгчийн засаглал	50.6	44.9	48.0
• (Мэдэхгүй)	10.9	13.1	11.9

S11. Намуудын талаар Та ямар бодолтой байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
▪ Олон урсгалч үзэл бодлыг илэрхийлсэн олон намтай байх ёстой	18.5	19.6	19.0
▪ Ер нь гурав дахь хүчин гэж хэрэггүй - хоёр намтай байхад хангалттай	31.7	24.7	28.5
▪ Ер нь намуудын хэрэг байхгүй - хүчтэй ерөнхийлөгчтэй байх нь зөв	44.0	44.5	44.3
• (Хариулаагүй)	0	0	0
• (Мэдэхгүй)	5.8	11.1	8.3

S12. Улс төрийн тогтолцооны байгууллагуудад итгэдэг эсэх

	Ерөнхий -лөгч	УИХ	Хуулийн байгуулл агууд	Төрийн захиргаа	Улс төрийн намууд	Иргэний нийгэм
• их итгэдэг	15.3	13.5	16.0	24.4	4.1	12.5
• итгэдэг	26.5	37.9	36.9	47.8	29.2	37.3
• бараг итгэдэггүй	25.5	28.3	25.9	19.0	35.1	26.3
• огт итгэдэггүй	28.6	16.9	16.3	6.5	25.5	14.9
• (Хариулаагүй)	.1	.2	.3	.4	.3	.3
• (Мэдэхгүй)	4.0	3.2	4.7	1.8	5.8	8.8

S13. Таны бодлоор шашны оролцоо хэр зэрэг нөлөөтэй байх ёстой вэ?

	Таны хувийн амьдрал	Боловсрол	Улс төр
• Маш их	4.4	5.6	1.4
• Их	10.3	5.3	4.0
• Дунд зэрэг	35.7	15.7	11.8
• Бага	28.0	18.2	15.6
• Огт үгүй	20.6	42.6	50.3
• (Хариулаагүй)	.2	.4	.5
• (Мэдэхгүй)	.8	12.3	16.4

Улс төрийн намууд

P1. Та намуудаас аль нэгийг нь онцолж үздэг үү?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Тийм, онцолдог <u>нэг</u> нам байна	43.2	39.6	41.6
• Үгүй, тийм нам байхгүй	55.2	58.9	56.9
• (Хариулаагүй)	.3	.2	.3
• (Мэдэхгүй)	1.2	1.3	1.3

P2. “Онцолдог” нам

Нийт судалгаанд оролцогчид

Хэр их таалагддаг нь
-зөвхөн намын дэмжигчидын дунд-
Нилээд Дунд Бага зэрэг

	%	Бодит%	Нилээд	Дунд	Бага зэрэг
• МАН	22.8	54.9	41.6%	46.4%	10.9%
• АН	14.4	34.7	44.5%	42.8%	9.2%
• МАХН	3.6	8.6	41.9%	51.2%	7.0%
• Өөр нам	.8	2.7	-	-	-
• (Хариулаагүй)	58.4				
Нийт	100				

P3. Нам болгоны -5 /маш муу/ гаас +5 маш сайн хүртэлх хүрээнд дундаж үнлэгээ /нийт оролцогчидоос/

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• МАН	.82	-.33	.29
• АН	.15	-.38	-.10
• МАХН	-.25	-.66	-.44
• ИЗ-НН	-1.10	-1.49	-1.29
• МҮАН	-1.29	-1.68	-1.48
• ХҮН	-1.25	-1.54	-1.39

P4. Таны бодлоор МАН зөв чигээр замнаж байна уу, буруу тийшээ зүтгэж байна уу?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Зөв замаар	42.9	27.6	35.9
• Буруу замаар	21.4	36.4	28.3
• (Хариулаагүй)	2.2	2.0	2.1
• (Мэдэхгүй)	33.5	34.0	33.8

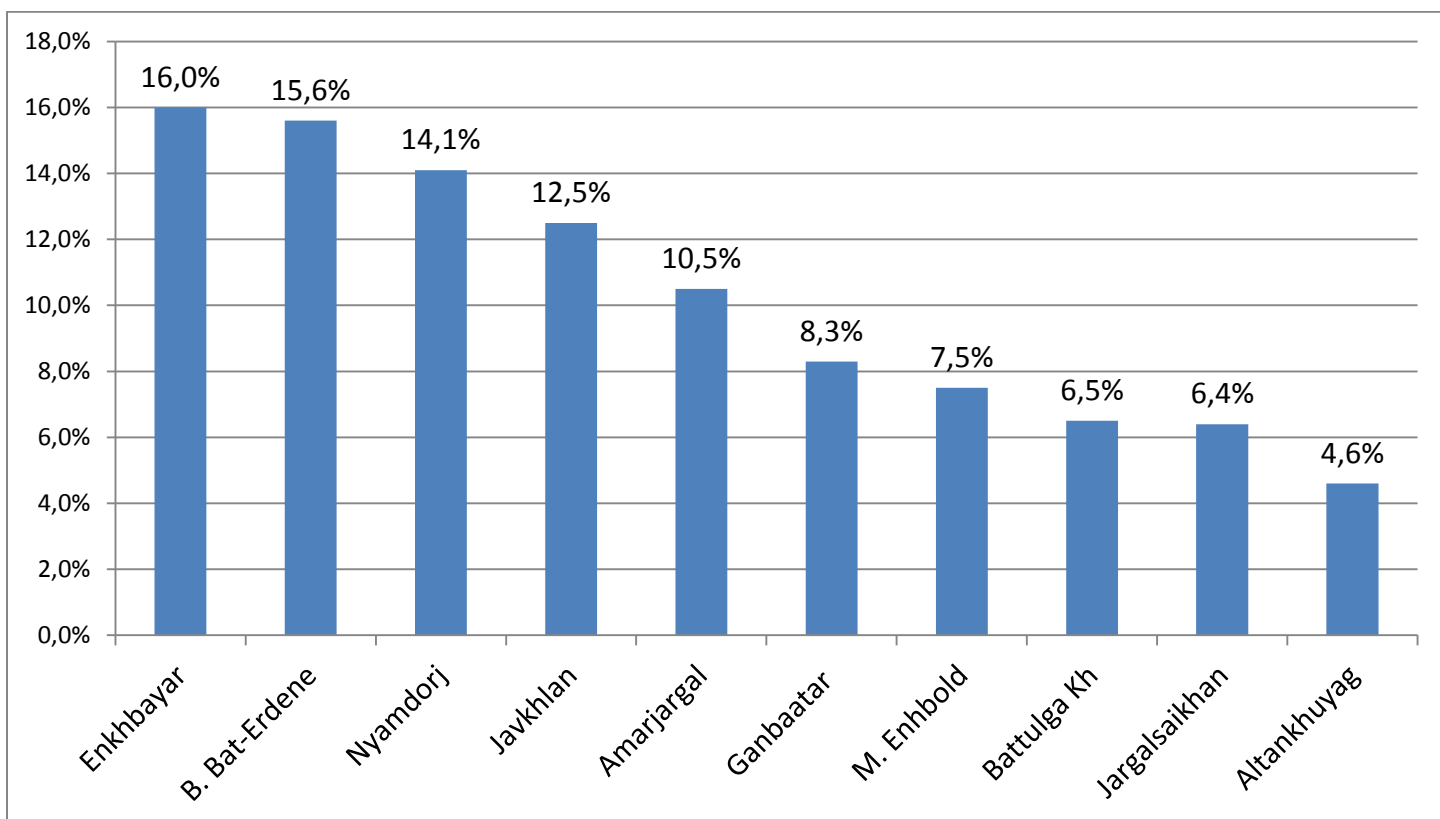
Р5. Таны бодлоор АН зөв чигээр замнаж байна уу, буруу тийшээ зүтгэж байна уу?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Зөв замаар	25.4	23.8	24.7
• Буруу замаар	31.5	41.8	36.3
• (Хариулаагүй)	2.2	1.5	1.8
• (Мэдэхгүй)	40.9	32.9	37.3

Р6. . УИХ-ын сонгуулиас хойш, саналаа өгсөн намынхаа үйл ажиллагааг Та хэрхэн үнэлэж байна вэ?

Үнэлгээ	Нам	МАН	АН	МАХН
• Их сайн		5.7%	4.4%	2.1%
• Харьцангуй сайн		24.5%	14.3%	25.0%
• Сайн ч биш, муу ч биш		46.4%	51.2%	45.8%
• Муу		14.1%	18.1%	12.5%
• Маш муу		3.8%	3.8%	4.2%
• (Хариулаагүй)		.5%	1.2%	2.1%
• (Мэдэхгүй)		5.0%	7.0%	8.3%
• Нийт		100%	100%	100%

P7. “Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь манай орны улс төрийн амьдралд чухал үүрэг нөлөөтэйгээр оролцоосой гэж хүсдэг вэ? (3 хүртэл сонголттой.)

Улс төрчдийн рейтинг

P8. Улаанбаатар

1. С. Жавхлан	14.9%
2. Н. Энхбаяр	14.4%
3. Р. Амаржаргал	13.1%
4. Ц. Нямдорж	11.3%
5. С. Ганбаатар	10.0%
6. Х. Баттулга	9.5%
7. Б. Жаргалсайхан	9.1%
8. Б. Бат-Эрдэнэ	7.8%
9. Э. Бат Үүл	6.2%
10. Н. Алтанхуяг	4.9%

Р9. Төв аймаг

1. М. Энхболд	36.8%
2. Н. Энхбаяр	27.9%
3. Ц. Нямдорж	17.4%
4. Б. Бат-Эрдэнэ	13.2%

Р10. Архангай аймаг

1. Н. Энхбаяр	30.1%
2. Б. Бат-Эрдэнэ	21.7%
3. Р. Гончигдорж	19.3%
4. Г. Тэмүүлэн	15.7%

Р11. Өвөрхангай аймаг

1. Н. Энхбаяр	16.0%
2. С. Жавхлан	14.9%
3. Д. Тогтохсүрэн	14.9%
4. М. Энхболд	13.8%

Р12. Дорноговь аймаг

1. Ц. Нямдорж	34.5%
2. Р. Амаржаргал	10.9%
3. Б. Бат-Эрдэнэ	10.9%

Р13. Хэнтий аймаг

1. Б. Бат-Эрдэнэ	68.6%
2. У. Хүрэлсүх	11.4%
3. Н. Ганбямба	11.4%

Р14. Завхан аймаг

1. Ц. Нямдорж	25.8%
2. Я. Санжмятав	23.7%
3. Б. Бат-Эрдэнэ	19.6%

Хэрвээ маргааш сонгууль болвол...

E11. “Хэрвээ маргааш сонгууль болвол Та саналаа өгөх үү?”

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• “өгнө”	90.6	84.2	87.7
• “өгөхгүй”	7.1	13.6	10.1
• (Хариулаагүй)	0	.4	.2
• (Мэдэхгүй)	2.3	1.8	2.1

E12. “Хэрвээ маргааш УИХ сонгууль болвол Та аль намын төлөө саналаа өгөх вэ?”

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт	
			%	Бодит % ¹
• МАН	37.5	24.5	31.6	55.9
• АН	16.2	20.4	18.1	32.0
• МАХН	3.8	6.7	5.2	9.1
• Өөр нам	.7	.6	.7	1.2
• (Хариулаагүй)	11.2	10.0	10.7	
• (Мэдэхгүй)	30.5	35.6	32.8	

E13. 2016 оны УИХ сонгуульд саналаа өгснөөс хойш сонгогчидын шилжилт

Одоо өгнө	2016 өгсөн	МАН	АН	МАХН
• МАН		89.4%	5.3%	2.7%
• АН		4.5%	89.5%	2.7%
• МАХН		4.7%	1.9%	91.9%
• Өөр Нам		1.4%	3.3%	0
		100%	100.0%	100.0%

¹ Хариулаагүй хэсгийг хасаж гаргав

Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь Та энэ оны сонгуулиар ерөнхийлэгч болоосой гэж хүсдэг вэ?²

E14. Улаанбаатар

1. Н. Энхбаяр	8.9
2. Р. Амаржаргал	7.1
3. Б. Бат-Эрдэнэ	4.9
4. С. Жавхлан	4.9
5. Н. Алтанхуяг	4.0
6. Ц. Нямдорж	3.8
7. Х. Баттулга	3.8
8. Э. Бат Үүл	3.5
9. М. Энхболд	2.9
10. Б. Жаргалсайхан	2.2

E15. Хөдөө

1. Б. Бат-Эрдэнэ	14.0
2. Н. Энхбаяр	8.6
3. М. Энхболд	6.0
4. Ц. Нямдорж	3.4
5. Р. Амаржаргал	3.4
6. С. Жавхлан	3.4
7. Н. Алтанхуяг	2.0
8. Н. Багабанди	1.4
9. С. Ганбаатар	1.4
10. Х. Баттулга	1.4

E16. Нийт

1. Б. Бат-Эрдэнэ	9.8
2. Н. Энхбаяр	8.8
3. Р. Амаржаргал	5.1
4. М. Энхболд	4.6
5. С. Жавхлан	4.1
6. Ц. Нямдорж	3.6
7. Н. Алтанхуяг	2.9
8. Х. Баттулга	2.5
9. Э. Бат Үүл	2.1
10. У. Хүрэлсүх	1.5

² Ямар нэг хууль, дүрмийн хязгаарлал тавигдаагүй, нээлттэй асуулт

E17. Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь Та энэ оны сонгуулиар ерөнхийлэгч болоосой гэж хүсдэг вэ? /Намын дэмжигчидээр/

МАН	АН	МАХН	Намч бус бүлэг³
Б. Бат-Эрдэнэ 18.9	Р. Амаржаргал 12.7	Н. Энхбаяр 66.7	Б. Бат-Эрдэнэ 14.9
М. Энхболд 17.4	Б. Бат-Эрдэнэ 11.2	Б. Бат-Эрдэнэ 8.3	Н. Энхбаяр 13.9
Ц. Нямдорж 12.1	Н. Алтанхуяг 10.4	Ц. Нямдорж 5.6	Р. Амаржаргал 8.9
Н. Энхбаяр 11.6	Э. Бат Үүл 8.2		С. Жавхлан 8.2

E18 Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь Та энэ оны сонгуулиар ерөнхийлэгч болоосой гэж хүсдэг вэ? /Хүйс/

Эрэгтэй		Эмэгтэй	
Б. Бат-Эрдэнэ	18.5	Н. Энхбаяр	12.5
Н. Энхбаяр	14.4	Б. Бат-Эрдэнэ	11.7
Р. Амаржаргал	7.3	Р. Амаржаргал	8.2
М. Энхболд	6.8	С. Жавхлан	8.2

E19. Улс орондоо нэр хүндтэй хүмүүсээс хэнийг нь Та энэ оны сонгуулиар ерөнхийлэгч болоосой гэж хүсдэг вэ?

	Насны бүлэг						Нийт
	18 - 24	25 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 +	
Н. Энхбаяр	14.1%	4.0%	13.4%	13.7%	19.3%	14.6%	13.4%
Ц. Нямдорж	-	5.0%	7.2%	5.5%	5.3%	7.3%	5.5%
М. Энхболд	5.4%	6.0%	4.8%	6.2%	7.0%	13.8%	7.0%
Р. Амаржаргал	2.2%	4.0%	9.6%	8.9%	7.0%	11.4%	7.8%
Б. Бат-Эрдэнэ	13.0%	16.0%	17.2%	14.4%	16.7%	11.4%	15.1%
С. Жавхлан	20.7%	12.0%	6.2%	3.4%			6.3%

³ P1-д “үгүй” гэж хариулсан бүлэг

Хувь хүн

Ре1. Та монгол хүн гэдгээрээ хэр их бахархаж байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Маш их	96.5	94.0	95.3
• Бага зэрэг	2.9	5.1	3.9
• Бараг үгүй	.0	.5	.3
• Огт үгүй	.3	.2	.3
• (Хариулаагүй)	.2	0	.1
• (Мэдэхгүй)	.2	.2	.2

Ре2. Та ойрын ирээдүйгээ ямараар төсөөлж байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Өөдрөгөөр	95.7	92.2	94.1
• Бараанаар	3.1	5.1	4.0
• (Хариулаагүй)	.2	.2	.2
• (Мэдэхгүй)	1.1	2.5	1.8

Ре3. Өнөөдрийн амьжиргааны байдал

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Их сайн	.6	.9	.8
• Сайн	16.5	17.6	17.0
• Зарим талаар сайн, зарим талаар муу	66.2	59.5	63.1
• Муу	14.9	18.9	16.8
• Маш муу	1.7	2.9	2.3
• (Хариулаагүй)	0	0	.0
• (Мэдэхгүй)	.2	.2	.2

Ре4. Таны амьжиргааны байдал ноднин жилийнхтэй харьцуулахад ямар байна вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Сайжирсан	17.2	15.5	16.4
• Хэвээрээ	58.0	51.8	55.2
• Дордсон	24.0	31.6	27.5
• (Хариулаагүй)	.2	.4	.3
• (Мэдэхгүй)	.6	.7	.7

Pe5. Та улс төрийг хэр сонирхдог вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Их сонирхдог	7.7	10.5	9.0
• Бага зэрэг сонирхдог	28.0	28.7	28.3
• Заримдаа сонирхдог, заримдаа сонирхдоггүй	22.8	23.3	23.0
• Бараг сонирхдоггүй	27.5	23.5	25.7
• Огт сонирхдоггүй	13.4	13.5	13.4
• (Хариулаагүй)	.3	.2	.3
• (Мэдэхгүй)	.3	.4	.3

Pe6. Таны ирээдүй ямар зүйлээс илүү хамааралтай вэ: Таны хувийн амжилт, төр засаг, өөр эдийн засагт нөлөөлж чадах хүчин зүйлс (бизнес орчин, хэвлэл мэдээлэл, TV/радио гэх мэт)

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Надаас илүү байх	54.6	46.9	51.1
• Төр засгаас илүү байх	32.0	37.8	34.7
• Өөр юмнаас илүү байх	4.5	5.6	5.0
• (Хариулаагүй)	1.1	.5	.8
• (Мэдэхгүй)	7.8	9.1	8.4

Pe7. Хэрвээ Та өөрийнхөө амьдралаа өөрийн эцэг эхтэйгээ харьцуулахад:

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Манай эцэг, эх хоёр миний хэзээ ч гүйцэж чадахгүй амжилтад хүрсэн	21.5	25.1	23.2
• Бидний хооронд нэг их ялгаа байхгүй	31.4	29.1	30.3
• Би амьдралдаа эцэг эхээсээ хамаагүй илүү амжилтад хүрнэ	38.0	38.2	38.1
• (Хариулаагүй)	1.2	1.5	1.3
• (Мэдэхгүй)	7.8	6.2	7.1

Pe8. Шудрага болон шудрага бус үйлдлүүдээс хамаарч нийгмийн давхаргуудад хожсон болон алдсан хүмүүс бий. Та өөрийгөө аль хэсэгт нь оруулах вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Алдсан хэсэгт нь илүү ойрхон	29.2	29.1	29.2
• Хожсон хэсэгт нь илүү ойрхон	13.1	12.2	12.7
• Тохиолдлоор: (Заримдаа хожиж, заримдаа алдаж явна)	39.2	38.2	38.8
• (Хариулаагүй)	2.6	2.4	2.5
• (Мэдэхгүй)	15.8	18.2	16.9

Pe9. Эдийн засаг суларсан үед зарим хүмүүс асуудлаа өөрсдөө зохицуулаад, зарим нь засгаас тодорхой хэмжээний дэмжлэг шаарддаг. Та төр засгаас ямар нэг дэмжлэг хүлээх үү?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Надад ямар нэг тусламж хэрэггүй	18.2	16.4	17.3
• Надад зөвхөн ажил олоход төрөөс тусламж хэрэгтэй	27.2	27.3	27.3
• Надад санхүүгийн дэмжлэг хэрэгтэй	24.6	24.4	24.5
• Засгаас ямар нэг юм орж ирнэ гэж найдахгүй байна	22.6	28.0	25.1
• (Хариулаагүй)	1.1	.4	.8
• (Мэдэхгүй)	6.3	3.6	5.1

Pe10. Хэрвээ засгаас Таны хүлээж байгааг биелүүлэхгүй бол Та яах вэ?

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Шүүхэд хандана	4.8	2.9	3.9
• Гудамжны жагсаалд оролцоно	4.8	9.8	7.1
• Миний эрх мэдлийг хамгаалж чадах аль нэг иргэний байгууллагыг дэмжинэ	19.8	17.6	18.8
• Сонгуульд оролцож энэ засгийг солих талаас оролдоно	12.6	18.4	15.3
• Сөрөг хүчний намд элсэнэ	1.8	1.5	1.7
• Юу ч хийхгүй, байдал сайжрахыг хүлээнэ	29.4	24.9	27.3
• (Хариулаагүй)	7.4	4.5	6.1
• (Мэдэхгүй)	19.4	20.4	19.8

Глобал

G11. Монголын хамгийн сайн түнш орон

(2 хүртэл сонголттой)

	1 сонголт	2 сонголт
• Орос	66.6	2.0
• Хятад	.6	21.6
• АНУ	6.5	9.9
• Европын холбоо	1.6	3.5
• Япон	7.3	9.5
• Өмнөд Солонгос	.9	8.3
• Бусад	.8	2.3
• (Хариулаагүй)	.6	43.0
• (Мэдэхгүй)	15.2	-
• Нийт	100%	100%

G12. Монголын хамгийн сайн түнш орон

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд.

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Орос	69.7%	67.3%	68.6%
• Хятад	19.7%	25.1%	22.2%
• АНУ	14.5%	18.7%	16.4%
• Европын холбоо	3.7%	6.7%	5.1%
• Япон	12.8%	21.6%	16.8%
• Өмнөд Солонгос	9.4%	8.9%	9.2%
• Бусад	3.1%	2.9%	3.0%

G13. Таны бодлоор аль улсын иргэдтэй нь монголчууд эвтэй, хэл амаа олж, ажиллаж чадаж байна вэ?

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд

	1 сонголт	2 сонголт
• Орос	32.1	2.3
• Хятад	13.6	15.1
• АНУ	1.9	1.2
• Европын холбоо	.8	1.1
• Япон	6.2	3.5
• Өмнөд Солонгос	17.8	11.7
• Бусад	.3	.9
• (Хариулаагүй)	.8	64.3
• (Мэдэхгүй)	26.4	-
• Нийт	100%	100%

G14. Таны бодлоор аль улсын иргэдтэй нь монголчууд эвтэй, хэл амаа олж, ажиллаж чадаж байна вэ?

хоёр сонголтын нийлбэр дүн, зөвхөн хариулсан хүмүүсийн хувьд

	Хөдөө	Улаанбаатар	Нийт
• Орос	33.5%	44.2%	34.3%
• Хятад	27.7%	37.4%	28.7%
• АНУ	2.2%	5.2%	3.1%
• Европын холбоо	.6%	4.3%	1.9%
• Япон	6.2%	17.3%	9.7%
• Өмнөд Солонгос	26.8%	41.0%	29.5%
• Бусад	.8%	2.3%	1.3%